

Prosetínský zpravodaj

2/2024

„Pytlování“

Na úvod Prosetínského zpravodaje si dovoluujeme citovat článek, který byl zveřejněn v dubnu tohoto roku ve Zpravodaji Sdružení místních samospráv. Jedná se o rozhovor se starostou obce Jiřetín pod Bukovou, ve které už několik let funguje pytlový svoz odpadu. Toto téma je pro nás velmi zajímavé a inspirativní.

Jiřetín pod Bukovou třídí odpady po svém. „Čím více u nás občané třídí, tím méně platí,“ říká nejdéle sloužící starosta v Libereckém kraji.

„Za odpady platíme neúměrně moc! A taky nevíme, co se s naším odpadem vlastně děje,“ řekli si před 12 lety v Jiřetíně pod Bukovou. Od té doby si řeší odpadovou politiku naprosto sami. Kde se inspirovali, a jak to dnes dělají, prozrazuje v rozhovoru Josef

Kucin, pro kterého se stal vlastní systém nakládání s odpady srdeční záležitostí. Bez zajímavosti není ani to, že je nejdéle sloužícím starostou v Libereckém kraji, takže následující rozhovor zapadá jak do rubriky Příklad dobré praxe, tak i do seriálu Veteráni na radnicích.

Pane starosto, už 12 let si zde své odpady řešíte úplně sami. Proč?

To je jednoduché. Zdálo se nám, že obec za odpady platí neúměrně moc a že už je to nezvládnutelné. Dalším velmi důležitým faktorem byl fakt, že vedení obce nemělo žádný přehled o produkci a nakládání s vlastním odpadem. Jednou za čas přišla faktura a tím to bylo vyřízeno. Stávající odpadová firma svážela odpad z horských vesnic na překladiště a ten pak končil na skládce v Košťálově nebo v zařízení pro energetické využití odpadu v Liberci.

Ta zásadní změna u vás proběhla v roce 2012, ale příprava sahá už do roku 2011. Již v tomto roce začala obec informovat obyvatele o změně a motivovat je k zapojení do systému a k třídění. Kde jste se inspirovali?

Poohlédli jsme se po republice a podívali se, kde a jak tento problém řeší. Inspirovaly nás Otvice na Chomutovsku, kde podobný systém fungoval. I u nás podmínky nahrávaly tomu, že si obec může svážet odpad sama. Rozhodli jsme se proto, že zrušíme popelnice a budeme si svážet odpady v pytlích.

Co se stalo po tomto rozhodnutí?

V okamžiku, kdy jsme se rozhodli řešit si své odpady sami, došlo ze strany odpadové společnosti k ústupkům. Do té doby byly příjmem pro obecní rozpočet pouze poplatky od občanů a odměna od společnosti EKO-KOM. Ve chvíli, kdy jsme řekli, že se svými vytríděnými odpady začneme

obchodovat, nabídla odpadářská firma obci výkup oněch komodit. V tu dobu už ale byla podepsána smlouva se společností, která od nás vykupovala vytríděné odpady, tedy papír, plasty, kov a další. Od té doby se ale odběratelé změnili a mění.

Základem systému je vážení odpadu. Jaké byly ty začátky?

V první fázi jsme ještě neměli vlastní svozový vůz ani lis, proto jsme spolupracovali se svou starou svozovou firmou. Ta jednou týdně přistavila kontejner, pracovníci obce pytle naložili a pod jejich dohledem se pak na překladišti odpad vážil.

Co se ukázalo? Jak moc produkce směsného odpadu klesla?

Produkce odpadu Jiřetína klesla zhruba na polovinu, konkrétně ze 160 na 80 tun. Takže bylo definitivně rozhodnuto, že si budeme řešit odpady sami.

Pomohly a pomáhají vám v tomto směru i nějaké dotace?

Získali jsme dotaci ze Státního fondu životního prostředí na pořízení lisu odpadů a malé nákladní auto s klecovou nástavbou, které už jsme po zhruba šesti letech nahradili novým. To už jsme pořídili bez pomoci dotace.

Jediné nádoby, které může návštěvník Jiřetína pod Bukovou vidět, jsou kontejnery na sklo. Popelnice tedy postupně nahradily pytle. Máte dva druhy pytlů...

Ano. Ty jsou červené na odpad tříděný a černé na směsný komunál. Takže veškerý sortiment, který se třídí, se dává do jednoho červeného pytle, který je určen na odpady, za které obec nemusí platit, respektive za ně peníze dostává. Jedná se tedy o plasty, PET, karton, papír, textil, drobné spotřebiče, drobný kov. Pytle jsou k dispozici na úřadu zdarma. Majitel vytríděného odpadu dostává slevu na poplatku v příštím roce.

Slevy jsou tedy za počet pytlů s vytríděnými surovinami...

Za pytel na všechny tříděné komodity dohromady je sleva ve výši 10 Kč. Za pytel s čistě vytríděným papírem je sleva 15 Kč. A platí, že čím více lidé třídí, tím méně je směsného komunálního odpadu a tím méně platí obec za jeho skládování.

Takže veškerý sortiment, který se třídí, se dává do jednoho červeného pytle?

Ano. Každá domácnost včetně bytových domů, která je zapojena do obecního systému nakládání s odpady, má přidělené číslo. Není to číslo popisné, je to číslo vygenerované pouze pro účely nakládání s odpady. Toto číslo je jakási „adresa“ odpadu.

A pokud někdo poruší daná pravidla a do červeného pytle dá třeba slupky od brambor, co se stane? Jak takovou situaci řešíte?

Není v tom nic sofistikovaného. Když se v takovém pytli objeví něco, co tam být nemá, kompetentní pracovníci úřadu podle přiděleného čísla vědí, kdo je autorem prohřešku, a mohou s ním situaci řešit.

Zmiňoval jste už, že jste se inspirovali u obce Otvice, kde podobný systém v té době fungoval. Je něco, co jste museli vymyslet sami?

Museli jsme vyřešit, jak naložit s odpady panelových domů, které v Otvicích nemají. Takže v bytových domech je nyní nakládání s odpady stejné s tím rozdílem, že obec u těchto domů vybudovala hnízdo, kam se odpad vynáší. V den svozu mohou lidé z bytů přinést své odpady jen před dům nebo je mohou dvakrát týdně dopravit na sběrné místo. Směsný komunál se v bytovkách soustředí v hnízdě v kleci.

Jak často probíhá svoz?

Svoz veškerého odpadu probíhá jednou týdně, pravidelně každé úterý ráno. Pokud mají zaměstnanci čas, projdou obec i častěji a svezou, co je třeba.

Kam putuje tento odpad a jak probíhá dotřídování?

Takto posbíraný vytríděný odpad putuje na sběrné místo. Dva dny v týdnu zde operuje paní místostarostka s pracovníkem vykonávajícím pro obec veřejně prospěšnou činnost. Každý červený pytel se otevře a dotřídí. Plasty se třídí barevně, papír se dotřídí na tři různé hromádky, vše pak lis upraví tak, aby auto zbytečně nevozilo vzduch. Takto čistě vytríděný odpad vykupuje (kromě polystyrenu) firma.

Jak moc se ukázal systém v Jiřetíně motivační? Třídí u vás dnes opravdu všichni?

Do systému jsou přihlášení téměř všichni, někdo jen formálně dodá několik pytlů do roka, je to od nich takové gesto, že jsou zapojeni v systému. Jiní si pečlivě hlídají, kolik vytrídí. Pro čtyřčlennou domácnost je například sleva ve výši 1500 Kč dostatečnou motivací. Pro srovnání – před zavedením nového systému byl poplatek od občanů vybírán ve výši 500 Kč na občana, náklady na odpad jednoho občana stála obec ale 900 Kč. Po přechodu na nový systém se zvýšily poplatky na 650 Kč s tím, že za vytríděný odpad dostávají přihlášení do systému slevu. Občan se tedy může tříděním dostat na minimum, což je 250 Kč. Tuto částku musí občané za nakládání s odpady zaplatit v každém případě.

Takže víte přesně, jak a kdo v obci třídí? Ostatní odpady řešíte rovněž po svém?

Ano víme a ano, ostatní odpady řešíme také po svém. Na-

příklad velkoobjemový odpad mohou občané dvakrát týdně odvézt na sběrné místo nebo si objednat naše sběrné auto, na které tento odpad naloží. To platí i o nebezpečných odpadech. Elektroodpad různých velikostí se rovněž sváží podobně nebo se dává na sběrné místo. Obec má smlouvu s jedním kolektivním systémem, který za kilogram sebraného elektra platí zhruba 10 haléřů.

Jak to vychází finančně?

Náklady na takové nakládání s odpady jsou téměř nulové. Pomocník vykonává veřejně prospěšné práce, paní místostarostka tuto činnost provádí v rámci své gesce místostarostky a téměř všechny vytríděné komodity, které byly před rokem 2012 nákladovou položkou, se přesunuly do položky příjmové. Také je nutno dodat, že občané se naučili třídít tak, že v červených pytlech je mnohdy vše čisté, přesně vytríděné, a tak není v mnoha případech nutné dotřídovat – nulový výmět odpadu.

Možná se na počátku někteří občané bouřili proti novému odpadovému systému... byly takové hlasy? A utichly po čase?

Pár takových hlasů samozřejmě bylo, a to i od lidí, od kterých bych to nečekal. Ale bylo to jen zareptání, nic dalšího se nedělo.

Se svými vytríděnými odpady také obchodujete. Umíte spočítat, kolik za ně utržíte do obecní kasy?

Nejsou to žádné statisíce. Máme filozofii postavenou na myšlence, že přínosem je pro nás to, co nás nic nestojí. Takže celková bilance rozpočtu na odpadové hospodářství je vyrovnaná. A to i po započítání pár procent obyvatel, kteří nejsou v systému, několika notorických neplatičů a krytí nenadálých událostí. Nula od nuly pojde, čímž se odpady pro obec stávají vlastně pozitivním ekonomickým ukazatelem.

Už se vám podařilo motivovat k podobnému nebo stejnému systému nakládání s odpady i jiné obce?

O všech nevím, minimálně obec Rynoltice se u nás byla podívat a poradit se, chtěli vidět, jak to funguje, a pokud vím, tak už podobný systém také zavedli.

Co byste poradil těm, které jste právě inspiroval k takové úvaze?

Nebát se a jít do toho. Adresné třídění pytlů lze realizovat i ve městech.

Pane starosto, vy patříte k nejdéle sloužícím starostům v naší zemi. Povídáme si o odpadovém hospodářství. Zajímal by mě ale, zda považujete odpady za své největší a hlavní téma?

pokračování ze str. 3

Je to pro nás důležité a řekl bych, že je to i srdeční záležitostí mojí a paní místostarostky, ale důležitá jsou všechna témata, nejen odpady.

Jaká je vaše původní profese?

Nejprve jsem se vyučil soustružníkem kovů, poté jsem vystudoval vysokou školu lesnickou ve Zvoleně se zaměřením na dřevařské stroje a zařízení. Začínal jsem u nás v obci jako konstruktér.

Chcete znovu kandidovat v dalších komunálních volbách? Co byste rád do konce volebního období stihl?

Ano, zatím si to tak myslím. A do konce volebního období chci stihnout to, co mám rozděláno: fotovoltaiické elektrárny, dětskou skupinu, energetickou koncepci. To je pro tuto chvíli asi všechno.

Děkuji za rozhovor a přeji, ať se vám podaří všechno dotáhnout do zdárného konce!

Petra Černá
manažerka SMS ČR v Libereckém kraji

Komunitní práce a energetika v Nizozemsku

MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastocko z.s. ve spolupráci se vzdělávacím programem Erasmus+ nabídlo zástupcům obce vzdělávací pobyt v Nizozemsku. S cílem poznat místní kulturu a tradice a lépe tak porozumět různým komunitám a inspirovat se způsoby, jak respektovat a integrovat kulturní rozdíly v práci ve vlastní obci. A protože ve mně starosta vložil důvěru a za obec mě nominoval, neváhala jsem se na tento pobyt přihlásit.

Už zasláný program vypadal velice slibně. Exkurze do vesnice Del Andel, modelu komunitně vedené sociální inovace ve venkovských oblastech, návštěva záchranné stanice tuleňů nebo návštěva nejmenšího přístavu v Evropě. Měla jsem opravdu velká očekávání.

Vyjeli jsme z Luže v pondělí v časných ranních hodinách natěšení na nové zážitky a výměnu zkušeností z komunitní práce s Nizozemskými kolegy. Už v autobuse bylo zřejmé, že i za nepříznivého počasí, které bylo předpovídáno, bude zájezd skvělý a velmi podnětný. Sešla se nás dobrá parta komunitních pracovníků a zástupců obcí a komunitní energetiky.

Cesta ubíhala celkem rychle a v podvečerních hodinách jsme se dostali do cíle, do obce Kloosterburen na úplném kraji severního Nizozemska v provincii Groningen. Přivítal nás historický klášter Her Klooster s naprosto fantastickou atmosférou. A samozřejmě nás čekali velmi milí hostitelé

s dobrou večeří. Po večeři jsme šli na krátkou procházku po okolí. Počasí nám však nepřálo a během chvilky jsme byli úplně promočení a museli jsme se vrátit do kláštera. A hned první večer jsme zjistili, že Holanďané jsou velmi otužilý národ a překonávali jsme chladno v pokoji. Klášterní zdi byly velmi studené a topení už netopilo. Pod dvěma teplými dekami se však nakonec spalo báječně.

Do úterního rána nás i přes nepříznivé předpovědi přivítalo slunce. Hostitelka nám připravila vegetariánskou snídani - vařená vejce, sýry, pečivo, zeleninu. Pro milovníky sladkého med, citronovou marmeládu, arašidové máslo a všelijaké sladké posypky. Ochutnali jsme, že sice všude je chleba o dvou kůrkách, ale nevypadá pokaždé stejně. A ani stejně nechutná.

Den jsme začali návštěvou biofarmy Eemstuijn. Mladý pár si za přispění přátel koupil pozemek, na kterém se rozhodli hospodařit v souladu s přírodou. Pro setkávání komunity zde postavili naprosto famózní budovu, která v případě opuštění splyne s přírodou a vše se přirozeně rozloží. Stěny jsou ze slámy, písku a bláta, střechu tvoří akáciové trámy, topolové fošny a jako krytina je použit mech. Uvnitř je pouze suchý záchod a výkaly putují rovnou do kompostu, ze kterého vyrábějí teplo pro dům. Vedle domu je obrovský skleník, 250 m². Pěstují základní zeleninu a bylinky. Zkou-

Biofarma: Budova biofarmy, suchý záchod, záhony ze skleníku a venku, kompost vyrábějící teplo.

Brána na vypouštění vody. Kanál na svedení vody. Přístav.

Malý větrný mlýn ze skanzenu. Sloužil k pohánění pily.

šejí i ovocné stromy jako meruňky a broskve, protože ty se v Nizozemsku moc nepěstují. Ke hnojení využívají výrobní kompost. Nepoužívají žádné postřiky na škůdce. Vše řeší vhodnou kombinací rostlin. Ani slimáky nehubí cíleně. Slimáci jim pomáhají s plevelem a když se přemnoží, udělají z nich opět kompost. Hlavní kompost, který jim vyrábí teplo, je z 80 m³ štěpky, 15 m³ kravského hnoje, zalité vodou s bakteriemi a 1,5 roku to vyrábí teplo pro dům.

Na oběd nás pohostili v komunitním centru De HOLM, které si tu založili po zrušení místní školy v roce 2015. Svépomocí si opravili budovu a přistavěli další část. Vedou to tu dobrovolníci a slouží k setkávání nejbližší komunity i vzdálenějších sousedů. V budově je základní místnost s kuchyní, ve které se připravuje občerstvení na akce nebo případně něco malého ke kávě. Vedle této místnosti je obchod, bleší trh s nejrůznějšími věcmi, které lidi prodávají. Oblečení, nádobí, knihy, obuv, hračky, stará elektronika, na co si jen vzpomenete. A buď si zde můžete pronajmout stůl či polici na prodej vlastních věcí, nebo můžete nepotřebné věci k prodeji věnovat a výtěžek jde na provoz centra. Společně s centrem se starají o komunitní zahradu. Ta je určena ke společnému setkávání, procházkám, rybaření a dalším činnostem v přírodě. O zahradu se starají opět dobrovolníci a rostliny ze zahrady také pak prodávají v obchodě u centra. A protože se neshodli úplně všichni na jednom, jsou rozděleni do několika skupin a každá skupina se stará o část zahrady. Proto je velmi rozmanitá jak co do druhu rostlin, tak do vzhledu.

Po obědě jsme navštívili místní kostel se zajímavou historií, který je v současné době rekonstruován a odhalují v něm středověké fresky, které byly přemalovány v době reformace. Zajímavost kostela je jeho zvonice. Původně byl na stromě jen pověšen kus kovářiny, na kterou farář mlátil dřevem a tak svolával věřící. Postupem času postavili nejprve malou zvonici a tu pak zvětšovali a zvětšovali, až je z ní kostelní věž. Proto do ní není z kostela přístup.

Poté nás vzali na prohlídku bramborárny. Původní budova této farmy je 140 let stará. Na polích o rozloze 250 ha pracovalo 40 lidí. V 50. letech se snížil počet na 20. Momentálně mají novou moderní budovu, kde mají stroj na třídění a balení brambor a chladňák na uskladnění. V současné době stačí na běžnou údržbu 3 lidi a v sezóně 5. Brambory odtud prodávají do celého světa jak k sadbě, tak ke kon-

Tulení ze záchranné stanice Pieterburen.

zumaci. Proto brambory z Egypta jsou vlastně brambory z Nizozemska, protože sadbu mají odtud.

Středeční ráno bylo deštivé. Po snídani jsme vyrazili do blízké obce Wurffem, kde jsme den zahájili prohlídkou komunitního centra vedle střední školy. Toto centrum vzniklo předěláním staré knihovny. Ta zde v malé míře funguje i nadále. Primárně tento prostor slouží k workshopům a školením lidí. Jako zajímavost zde mají výstavu kancelářské techniky v jednotlivých dekádách od 50. let do současnosti. Také tu je i-lab. Technickou laboratoř, ve které mají např. 3D tiskárnu a další novodobé vynálezy, se kterými se studenti a další učí zacházet.

Po přednášce o historickém řešení záplav z moře následovala prohlídka města a vytvořených valů a hrází. Průvodce nám např. popisoval, že mají sice bohaté zásoby zemního plynu, ale protože těžba následně způsobuje zemětřesení, která poškozují budovy v dalekém okolí, odhlasovali si, že bude v říjnu tohoto roku ukončena. Tyto problémy naprosto chápeme a můžeme jen závidět řešení.

Po obědě jsme absolvovali prohlídku místního skanzenu. Skanzen je umístěn uprostřed města, skoro celý jsme ho obešli a až následně jsme poznali, že se jedná o dovezené domečky, protože vypadají naprosto stejně jako domy v obci, ve kterých se stále bydlí. Velkou zajímavostí pro mě byl malý větrný mlýn, který sloužil jako pohon pro pilu.

Po prohlídce skanzenu jsme vyrazili na námi nejvíce očekávanou prohlídku záchranné stanice tuleňů v Pieterburenu. Pokud někdo najde opuštěné nebo zraněné tuleň mládě, zavolá do záchranné stanice. Pracovníci ze stanice přijedou na místo, posoudí situaci mláděte a v případě potřeby ho odvezou na stanici. Zde prochází třemi fázemi. V první fázi jde o základní ošetření. Buď ošetření zranění, nebo odčervení, vymotávání ze sítí, apod. Ve druhé fázi se o mládě starají, aby se jeho stav zlepšil. Těm, která nejsou schopná přijímat potravu sama, lejou hadicí přímo do žaludku kaši z lososa. Ve třetí fázi připravují zvíře na vypuštění zpět do přírody. Díky péči odborníků a hlavně dobrovolníků z různých zemí se 8 z 10 mláďat vrátí zpět do přírody a přežije. Malých tuleňátek jsme zde viděli jenom pár. Naštěstí.

pokračování na str. 6

pokračování ze str. 5

Teprve začíná sezona porodů a stanice se teprve zaplňuje. Pokud by měl někdo zájem stát se dobrovolníkem v záchranné stanici tuleňů, berou také dobrovolníky z programu Erasmus a jediná důležitá podmínka je znalost angličtiny. Veškeré školení a vzdělávání zajišťují sami.

Po večeri v nám již známém centru De Holm jsme se vydali na prohlídku nejmenšího přístavu v Evropě. Náš průvodce si z nás „vystřelil“. Celou dobu nám popisoval vznik hrází jako zábrany proti vodě a vyhnání moře, které stavěli místní farmáři už od 12. století. Ukazoval nám kanál a bránu, kterou vypouštějí při odlivu vodu do moře. A až když jsme odcházeli, tak podotkl, že se jedná o ten nejmenší přístav.

Čtvrteční ráno bylo velmi zamračené a deštivé. Po snídani jsme vyrazili do vesnice Windsum. Zde jsme navštívili místní komunitní kavárnu, která byla vybudována za účelem setkávání přátel a sousedů, nikoliv za účelem zisku. Proto je kavárna v době, kdy mají lidé dovolenou, uzavřena, i když je to období, kdy dorazí do země hodně turistů a dost by vydělali. Krásné na této kavárně není jenom ten prostor, ale hlavně to, že v ní pracují jenom dobrovolníci a zdarma. Lidé, kteří se chtějí setkávat, být v dobré atmosféře nebo překonat těžkou životní situaci jsou zde vždy vítáni. Celkem se tu zapojuje 70 dobrovolníků.

Následovala prohlídka města a jeho historických míst. Velkou zajímavostí je to, že když v těchto městech chtěli postavit kostel na kopci, museli si ten kopec nejprve vytvořit. Kostel tak sice na kopci stojí, ten je ale jenom cca 6 metrů vysoký. Pro nás to nazývají velmi vtipně – „vysočina“. Po obědě nás hostitelé pozvali do místní pekárny, která funguje jako sociální podnik. Původní pekárna po 80 le-

tech fungování, třech generacích, zkrachovala a pár místních nadšenců se rozhodlo, že tu chtějí pekárnu zachovat. Sešlo se tak pár sousedů a domluvili se, jak dají staré pekárně nový život. Finance na odkup zajistil bývalý farmář, který měl z prodeje farmy dost peněz, a půjčil je s velmi výhodným úrokem novým majitelům. Na opravy se vrhl tesař, který byl čerstvě v důchodu. Přivedl i pár kamarádů, dali se do práce a po půl roce se znovu otevíralo. Majitelům se podařilo vzít zpátky některé původní zaměstnance a ostatní pracovní místa fungují jako sociální rehabilitace pro lidi, kteří dlouho nepracují, nebo jako pracovní místa pro invalidy. Pomáhá jim tu i mnoho dobrovolníků a to zcela zdarma. Na ochutnávku jsem si zde koupila typický holandský chléb ontbijtkoek. Je to sladký chléb vonící a chutnající jako perník. Do toho „perníku“ přidávají také oříšky, nebo kandované ovoce a další dobroty. Byl vynikající.

Večer nás na rozloučenou čekala slavnostní večeře a k poslechu i tanci nám zahrála místní kapela „Turecké osvětlení“ složená opět z místních dobrovolníků. Po tanci a zpěvu jsme se s nimi rozloučili a v pátek ráno vyrazili zpět domů.

Nizozemsko je krásná země, a to i bez kvetoucích tulipánů. Je velmi rovinatá a po loukách se tu pasou ovce, krávy, kozy a hlavně koně. Je tu mnoho větrných elektráren, které víceméně nahradili staré větrné mlýny. Naprosto sem pasují. A co jsem si dovezla domů kromě suvenýrů? Jsem obohacena o spoustu nových přátelství a poučila jsem se z jejich soudržnosti a ochoty dělat pro ostatní něco prospěšného, zcela zdarma a nezávisle na podpoře státních dotací. Plně si totiž uvědomují, že to nedělají jenom pro sebe, ale hlavně pro dobrou budoucnost nejen svoji, ale i dalších generací.

Mgr. Pavlína Bezchlebová

4 důvody, proč nepodcenit výměnu kotlů na tuhá paliva

Přemýšleli jste někdy, jak velký vliv má výměna starého kotle na životní prostředí i vaši peněženku? Moderní řešení přináší nejen ekologické, ale i ekonomické výhody. Snížení znečištění ovzduší a úspora na vytápění jsou jen začátek. S aktuálními dotacemi je přechod na efektiv-

nější systémy vytápění snadnější než kdy předtím. Dovolte mi představit vám pět klíčových důvodů, proč byste měli zvážit výměnu vašeho kotle.

Důvod č. 1: Ekonomická úspora a efektivita nových kotlů. Dotační podpora.

Jak výměna kotlů snižuje náklady na vytápění?

Moderní kotle na tuhá paliva jsou navrženy s ohledem na maximální účinnost. Dokáží vytápnout stejný prostor s menším množstvím paliva, což vede k výrazným úsporám nákladů na vytápění. Výměna starého kotle za nový, účinnější model, přináší domácnostem významné finanční úspory v dlouhodobém horizontu.

Příklad: Rodina, která nahradila svůj starý kotel novým modelem, může ušetřit až 30 % na nákladech za vytápění. Při stále rostoucí ceně paliv to za 5 let dělá v součtu úsporu v řádech desítek tisíc korun. To ukazuje, jak může být výměna kotlů prospěšná nejen pro životní prostředí, ale i pro vaši peněženku.

Proto při nákupu vybírejte kotle s vysokou energetickou účinností a technologie, které zajišťují dokonalé využití paliva. To je klíč k dosažení maximálních úspor.

Tip: Využijte dotací a finančních podpor pro výměnu kotlů. Takto můžete počáteční náklady výrazně snížit. Informace o dotačních programech najdete na www.novazelenausporam.cz. Kombinace využití dotace a úspor za vytápění vrátí počáteční náklady do několika let.

Důvod č. 2: Legislativní požadavky

Od 1. září 2024 musí všechny provozované kotle na tuhá paliva v České republice splňovat alespoň 3. emisní třídu podle normy ČSN EN 303-5. Nedodržení přinese pokuty až 50 000 Kč. K doložení, jakým kotlem topíte můžete být vyzváni poštou od obecního úřadu s rozšířenou působností. Žádného kontrolora domů tedy pouštět nebudete. Nepodceňujte proto povinnost vyměnit starý nevyhovující kotel.

Jak zjistíte, že máte nevyhovující kotel?

Údaje o emisní třídě jsou uvedeny na výrobním štítku kotle. Jestliže kotel nemá výrobní štítek, nebo je rok výroby kotle před rokem 2012, je pravděpodobné, že máte nevyhovující kotel. Pro jistotu ještě můžete kontaktovat výrobce kotle.

Důvod č. 3: Zvýšení hodnoty nemovitosti

Instalace moderního kotle na tuhá paliva může výrazně zvýšit atraktivitu vaší nemovitosti pro potenciální kupce a tím i její tržní hodnotu. Nový kotel je vnímán jako přidaná hodnota, protože zajišťuje efektivnější a ekologičtější vytápění.

To je obzvláště důležité v současné době, kdy je na trhu s nemovitostmi kladen velký důraz na energetickou účinnost a udržitelnost.

Je důležité myslet na budoucnost a investovat do řešení, která zvýší hodnotu vaší nemovitosti.

Důvod č. 4: Zlepšení kvality ovzduší a ochrana životního prostředí

Staré kotle na tuhá paliva mají významný podíl na znečištění ovzduší.

Produkují velké množství prachových částic a polycyklických aromatických uhlovodíků, které škodí jak životnímu prostředí, tak našemu zdraví. V roce 2012 bylo zjištěno, že téměř 40 % celkových emisí prachu pocházelo právě z těchto zdrojů.

Výměna starých kotlů za nové modely, které splňují alespoň 3. emisní třídu, výrazně sníží emise škodlivin. Nové kotle jsou navrženy tak, aby byly účinnější a měly nižší emise. To znamená lepší kvalitu ovzduší pro všechny.

Závěr

Výměna starých kotlů přináší významné výhody pro vás i životní prostředí. Ušetříte na nákladech a zlepšíte kvalitu ovzduší. Dotace zjednodušují tento proces, tak neváhejte s jejich využitím.

Článek vytvořila společnost CZECHTHERM prodejce kotlů na dřevo, uhlí, pelety.

www.czechtherm.cz

Sadová 523/5, 783 97 Uničov

Tel: 581110385, mail: info@czechtherm.cz

Czech Therm KOTEL SILVA
NA HNĚDÉ UHLÍ A DŘEVO

Kontakt: Sadová 523/5 • 783 97 Uničov
telefon: 581 110 385 • www.czechtherm.cz

Výkon	Cena s DPH
12	55 000,- Kč
16	56 000,- Kč
20	59 900,- Kč
24	62 600,- Kč

EkoScroll
www.ekoscroll.cz

Kotle automatické na uhlí a pelety

ČESKÉ KOTLE 20 let tradice

Kotle na dřevo

Výrobce:

EkoScroll
Santiniho 17/27, 591 02 Žďár nad Sázavou
tel: 734 574 589, 731 654 124, e-mail: info@ekoscroll.cz

Výsledky hlasování za územní celky Prosetín

Volby do Evropského parlamentu konané na území České republiky ve dnech 7. 6. – 8. 6. 2024

Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy	% platných hlasů
celkem	zpr.	v %						
1	1	100,00	629	226	35,93	226	226	100,00

Strana		Platné hlasy		Předn. hlasy
číslo	název	celkem	v %	
1	Klub angažovaných nestraníků	0	0,00	-
2	Liberální aliance nez. občanů	0	0,00	-
3	SPD a Trikolora	20	8,84	✗
4	Mourek – politická strana	0	0,00	-
5	LEPŠÍ ŽIVOT PRO LIDI	1	0,44	✗
6	PRO – Jindřicha Rajchla	7	3,09	✗
7	Urza.cz: Nechceme vaše hlasy	0	0,00	-

Strana		Platné hlasy		Předn. hlasy
číslo	název	celkem	v %	
16	ANO LEPŠÍ EU S MIMOZEMŠTĚNÝ	1	0,44	✗
17	SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09)	38	16,81	✗
18	REFERENDUM - Hlas Lidu	0	0,00	-
19	Svobodní	2	0,88	✗
20	Sociální demokracie	7	3,09	✗
21	Starostové a osobn. pro Evropu	16	7,07	✗
22	HLAS	0	0,00	-

8	Ref.o vstupu do EU bylo zman.	0	0,00	-
9	PŘÍSAHA a MOTORISTÉ	25	11,06	✗
10	SEN 21 a Volt Česko	0	0,00	-
11	Česká republika na 1. místě!	0	0,00	-
12	Strana zelených	0	0,00	-
13	ČSSD	1	0,44	✗
14	ANO 2011	73	32,30	✗
15	ALIANCE ZA NEZÁVISLOST ČR	1	0,44	✗

23	Česká pirátská strana	9	3,98	✗
24	PRO vystoupení z EU	0	0,00	-
25	Nový směr	0	0,00	-
26	STAČILO!, KSČM, SD-SN, ČSNS	23	10,17	✗
27	DSZ - ZA PRÁVA ZVÍŘAT	2	0,88	✗
28	Volte Pr.Blok www.cibulka.net	0	0,00	-
29	SENIORI SOBĚ	0	0,00	-
30	Levice	0	0,00	-

„V naší republice je málo vlastenců!“

Těmito slovy začala paní Naďa náš první rozhovor. V minulém vydání Zpravodaje jsme připomněli paní Naděždou Maňhalovou, jejíž rodina za války a v době komunistického režimu zažívala nemalé strasti.

A stále má obavy, zda mi rozhovor s ní a zmínka o ní nezpůsobí problémy.

Paní Naďa je v podstatě prosetínská hrdinka. Ne jen, že má vlastní stránku na webu Paměť národa, jak jsem již psala. Zmínka o ní a její rodině se několikrát objevila v časopise Reflex.

Myslím, že stojí za to v krátkosti zopakovat jejich hrdinské činy.

Dědeček paní Maňhalové koupil v Prosetíně pozemek a vybudoval zde lom. Kostkami z tohoto lomu byla např. vydlážděna horní část Václavského náměstí od Vodičkovy ulice. S babičkou byli velmi pracovití. Pár let po jeho smrti se rodina paní Maňhalové – Hofmanovi přestěhovala z Prahy do Prosetína. Po začátku okupace tatínek využil své kontakty z Prahy a zapojil se do odboje. Byl sou-

částí ilegální vojenské organizace Obrana národa. I když ho pak zatkli, maminka i nadále podporovala v Prosetíně dvanáct rodin. V jejich domě se scházeli z okolí lidé bojující proti fašistům. Např. významný lékař, endokrinolog, Karel Šilink s manželkou, který za války např. psal recepty partyzánům.

Po válce měla její babička, paní Kreminová, problém s povinným odváděním do státního hospodářství. Když byla rodina Hofmanových ve vězení. Jeden ze spoluobčanů v Prosetíně, řekněme pan A., ji udal, že neplní a že má rodinu zavřenou z politických důvodů. Takže babička, velmi stará paní, musela k soudu. Měla z toho obavy, protože věděla, jak paní Naďu proháněli. Vždy jí radila, ať si vezme kůrku chleba do kapsy. Když pak babička, paní Kreminová, musela sama k soudu, paní Naďa jí řekla: „Babičko, vem si kůrku chleba do kapsy, já si ji vezmu taky a budeme spolu spojení. Já na tebe budu moc vzpomínat a budu ti držet palce.“ Když jim komunisté zabavili vilu, bydleli v ní sice dál, ale museli platit nájem.

Museli mít také nájemníky, žili bez soukromí, starali se v podstatě o cizí děti, když bylo potřeba.

V roce 1955 byla paní Maňhalová několik let uvězněna. Hrůzy z výslechu a vězení nechce popisovat dopodrobna, nechce na to vzpomínat. Jak sama říká, má „moc prožitků a ještě k tomu za moc nestojej.“ Dnes má schované seznamy všech žen, které byly uvězněny z politických důvodů. Ve vězení drželi všichni vězni pospolu. Když věděli, kdo je vedle v cele a znali se, vyťukávali si zprávy morseovkou na zeď.

V současné době ji nejvíc trápí, zda bude schváleno významování pro legionáře a důstojníka československé

armády Františka Kanycha, který se u nich za války také schovával.

Osud rodiny Hofmanových a paní Maňhalové připomínám hlavně také proto, že si tento měsíc připomínáme jeden ze strašných válečných zločinů - vypálení obce Ležáky a vyvraždění jejích obyvatel.

Na hrdiny a jejich činy nesmíme zapomínat. Můžeme být rádi, že nemáme tak strašné příležitosti jimi být. Pokud víte o někom, jehož činy si zaslouží být vyzvednuty, a kdo by si také zasloužil článek, napište mi na email redakce.

Nebo mě oslovte osobně.

Hasiči v Prosetíně slavili „stodvacítku“!

Skupinové foto ke 120. výročí založení sboru

V sobotu 25. května 2024 pořádal místní hasičský sbor oslavy 120 let založení sboru v Prosetíně. Akce byla pořádána pod záštitou hejtmána Pardubického kraje Martina Netolického a krajských radních Miroslava Krčila a Pavla Šotoly, kteří se oslav zúčastnili.

Program začal v dopoledních hodinách před hasičskou zbrojnicí slavnostním žehnáním hasičského praporu, obecního praporu a cisternové automobilové stříkačky. Následoval průvod obcí se spanilou jízdou hasičských vo-

zidel od železniční zastávky směr hřiště se zastavením se u pomníku padlých, kde hasiči položili věnec. Průvodu se zúčastnilo téměř 20 sborů z okolí s různou technikou, od ruční stříkačky, přes koňmi taženou historickou stříkačku až po nejnovější vozidla. Na bezpečnost průvodu dohlížela městská policie Skuteč, která jej uzavírala.

Po příchodu na hřiště seznámil starosta sboru Tomáš Vít přítomné s historií sboru a došlo na proslovy zúčastněných

pokračování na str. 10

Žehnání praporů panem farářem Janem Linhartem z farnosti Skuteč

Slavnostní průvod hasičských sborů. Zleva Martin Havel, Marcel Vít

Historické hasičské vozy z okolních sborů

Předání stuhy ke 120. výročí na hasičský prapor

Ukázka zásahu odstranění spadlého stromu hasičky

Ukázka zásahu požáru, záchrany a poskytnutí první pomoci hasičky

pokračování ze str. 9

a předání vyznamenání hasičům z rukou Milana Jindřichovského, 1. náměstka prezidenta České hasičské jednoty, Miroslava Krčila, Pavla Šotoly a starosty obce Prosetín Michala Vychroně, který za obec Prosetín věnoval hasičům stuhy na historický prapor. Místní hasiči předali hostům a okolním sborům různé upomínkové předměty, almanach vydaný k příležitosti 120 letům založení sboru a jedinečné pivo uvařené v Prosetíně k této události.

Následovaly ukázky mažoretek z Pohybového studia Sluníčko, vyproštění z havarovaného vozidla v podání JSDH Skuteč, slaňování z výškové techniky HZS Paramo Pardubice a ukázka hašení se starou koňskou stříkačkou z roku 1904, která byla zakoupena pro potřeby sboru v témže roce. Tato stříkačka je od roku 1930 v majetku

sousedního sboru v Mokřýšově. V hasičské zbrojnici probíhala výstava fotografií, kronik, techniky a projekce videí z minulých akcí.

Vrcholem odpoledne byly ukázky našich malých hasičátek, které předvedly zásah odklizení spadlého stromu z vozovky, zásah při povodních, odstranění nebezpečného hmyzu s evakuací z domu a hašení požáru s poskytnutím první pomoci. Za tato vystoupení sklídily děti veliký aplaus od publika. Poděkování patří i vedoucím, kteří s nimi tyto ukázky nacvičili a připravili kulisy.

Celé odpoledne připravoval spolek prosetínských Grillmajstrů dobroty z grilu pro návštěvníky a k tanci a poslechu hrála kapela Mrákotínka, kterou večer vystřídal kapela III. cenová a vypukla pouťová taneční zábava, na které hasiči řádně oslavili svoji „stodvacítku“.

Martin Vít, velitel sboru

Historická hasičská stříkačka s koňmi z Mokřýšova

Kamínek pro všechny

V dubnu jsme se potkali nejprve při úklidu okolí obce v rámci akce Uklidme Česko. Pro letošní úklid jsme si vybrali oblíbenou vycházkovou trasu kolem lomu a sebrali jsme nečekané množství odpadu. Nalezli jsme například starou televizi, nádobí, obaly od potravin a na nově vykáčené haldě asi dvě stovky lahví od alkoholu. Velmi si ceníme obětavé práce všech, kdo se zapojili a neváhali lovit odpadky z lomu, prodírat se houštím a balancovat na prudkém svahu navzdory pálicímu slunci. Díky patří i obecnímu úřadu, konkrétně panu Václavu Švecovi a Ivetě Zachové, kteří pomohli sebraný odpad odborně roztrždit a zajistil jeho odvoz na příslušná místa.

Dále jsme se viděli při příležitosti Dne knihovny, jejíž modernizace nám dělá velkou radost. Proběhl bazar knih, díky němuž jsme mohli obohatit knižní fond o další poutavé knihy a část starších titulů jsme poskytli do knihovny na zastávce.

V současnosti finišují přípravy příměstského tábora, na který se letos těší více než šedesát dětí! Zasloužíte-li na přelomu července a srpna řinčení brnění a salvy z děl, pak vězte, že letos míříme do krutého středověku.

V těchto dnech také plánujeme výlet absolventek univerzity třetího věku do Kroměříže, čímž završíme naše dvouleté brouzdání dějinami baroka. Na podzim se začneme věnovat genealogii a jako vždy - nové spolužáky vítáme.

Pokud byste se chtěli jakkoli podílet nebo sami uspořádat akci pro veřejnost, budeme moc rádi! Vaše nápady, připomínky, dotazy a nabídky pomoci uvítáme na emailu prosetinskykaminek@gmail.com. Protože i malý kamínek může strhnout lavinu společných zážitků, zábavy a radosti pro všechny od dětí po babičky!

Děkujeme za Vaši přízeň a přejeme krásné léto.

ZNÁTE CHRUDIMSKÉ VLASTIVĚDNÉ LISTY ?

STAŇ SE
novým
čtenářem

Regionální muzeum v Chrudimi vydává již třicet tři let časopis s názvem Chrudimské vlastivědné listy, jehož první číslo spatřilo světlo světa v lednu 1992 u příležitosti stého výročí založení Průmyslového muzea pro východní Čechy v Chrudimi. Periodikum, které přináší články věnující se regionální historii a archeologii, významným i zapomenutým osobnostem Chrudimska, etnografii, dějinám umění, architektury, hudby, literatury či divadla, ale i pamětihodnostem a zajímavostem ze světa přírody a v rubrice Z muzejních depozitářů vzácným sbírkovým předmětům chrudimského muzea, vychází šestkrát ročně ve formátu A4 v rozsahu 20 stran. Autory příspěvků jsou především historici, archeologové a přírodovědci Regionálního muzea v Chrudimi a Východočeského muzea v Pardubicích, odborní archiváři Státního okresního archivu Chrudim, pedagogové vysokých i středních škol, ale i regionální badatelé. Zájemci o regionální historii si časopis mohou zakoupit na pokladně muzea nebo předplatit (výtisk stojí 40 Kč). Přehled obsahů dosud vydaných čísel si můžete vyhledat na webových stránkách muzea www.muzeumcr.cz v sekci publikace. Informace o předplatném získáte na tel. čísle 469 620 330 nebo na adrese administrativa@muzeumcr.cz.

JEDINEČNÉ VLASTIVĚDNÉ PERIODIKUM CHRUDIMSKA !

REGIONÁLNÍ
MUZEUM
V CHRUDIMI

Regionální muzeum
v Chrudimi zřizuje
Pardubický kraj

Střípky ze základní školy

Exkurze do Městské knihovny a Planety Hlinsko

Ve čtvrtek 6. března navštívila 5. třída nedaleké Hlinsko. První naší zastávkou byla památková rezervace Betlém. Zde jsme si zvenčí prohlédli řemeslnické roubenky a popovídali si o dřívějším životě v nich. Poté nás čekala knihovna. V ní nás paní knihovnice seznámila s chodem, uspořádáním knihovny, stávajícími knížkami i těmi interaktivními a pravidly pro jejich půjčování. Knihovnu jsme měli jen pro sebe. Ponořili jsme se do čtení a prohlížení knízek a čas nám tu utekl jako voda.

Další naše kroky směřovaly do vzdělávacího centra Planeta, kde byl pro nás připraven lektorovaný program „Letem světem Planetou“. S panem lektorem jsme „proletěli“ historií naší zeměkoule. Dozvěděli jsme se mnoho o příčinách a následcích dějů, které probíhají na povrchu, pod i nad ním. Náznorně jsme prozkoumali koloběh vody, i to, jak vzniká tornádo nebo jak se vyrábí elektřina. Planeta nás nadchla a určitě sem zase zavítáme!

Shrnutí očima našich páťáků: „Měli jsme skvělou exkurzi a mohli jsme si vyzkoušet spoustu věcí!“ Užili jsme si zkrátka středu plnou informací a zábavy.

Den s Antonínem Dvořákem

Druhým oslavencem v rámci Českého roku hudby se u nás ve škole stal Antonín Dvořák. Nejdříve žáci v Praze navštívili Muzeum A. Dvořáka, kde pro ně byl připraven skvělý workshop. Děti ve skupinkách plnily opravdu zajímavé a náročné úkoly, které propojovaly skladatelovy dopisy s muzejními exponáty. Poté, vybaveni znalostmi ze školy a z muzea, vyrazily do Hudebního divadla v Karlíně na představení „Jeden den u Dvořáků“. Vše se krásně spojilo dohromady a žáci už poznávali nejen členy Dvořákovy rodiny, ale i jeho nejznámější skladby.

Exkurze se všem líbila a nákupy v centru už byly jen třešínkou na dortu. Škoda jen, že děti nemohly jet parním vlakem, když ho tento náš skladatel tolik zbožňoval. Prohlásil: „Všechny svoje symfonie bych vyměnil za vynález parní lokomotivy.“ Ještěže se to nestalo, a můžeme tak být pyšní na nejlepšího skladatele všech dob.

Další výpravy za knížkami

V březnu navštívili prvňáci OÚ v Mrákotíně, kde si prohlédli výstavu obrazů Soni Gregorové Zlevorové. Potom jim paní Světlana Malinská ukázala místní knihovnu, vysvětlila, jak

se knížky vybírají, hledají a půjčují. Děti si prohlédly knihy, které jsou vhodné pro prvňáčky. Nakonec si vyrobily krásný velikonoční dáreček.

Za knížkami se vypravili také naši druháčci, kteří navštívili Městskou knihovnu ve Skutči. Paní knihovnice si pro děti připravila besedu na téma „Detektivní příběhy pro děti“. Malí čtenáři byli po celou dobu besedy aktivní, všichni spolupracovali a besedu si pěkně užili.

Školní soutěž ve šplhu na tyči – nový školní rekord

Chlapci druhého stupně měli v březnu možnost se v rámci TV zúčastnit školní soutěže ve šplhu. Oproti loňskému roku se soutěžilo ve dvou kategoriích, 6. + 7. třída a 8. + 9. třída. Další změnou byl také systém soutěže – kvalifikace + 3 soutěžní pokusy. Projít kvalifikací znamenalo vylézt po tyči až nahoru, bez časového limitu. V soutěži pak každý žák absolvoval tři pokusy, o vítězích rozhodoval součet 2 nejlepších časů. Do vlastní soutěže se probojovalo celkem 20 chlapců, 9 v kategorii 6. + 7. třída a 11 v kategorii 8. + 9. třída. Letos padl nový rekord ve šplhu na tyči, který stanovil Vojtěch Remeš, a to 2,26 s. Vojta drží již tři školní rekordy – šplh, plank (25 minut a 7 sekund) a shyby (31). Původní rekord patřil Maxmiliánu Uxovi z roku 2023, a to 2,34 s.

Noc s Andersenem po šestnácté

Víte, že jen jednou za rok mohou malá mořská víla, ošklivé káčátko i cínový voják opustit stránky knih a prožít spolu s námi kouzelné dobrodružství? Chtějí tím připomenout svátek dětské knihy, který se v mnoha zemích slaví na památku narození pohádkáře Hanse Christiana Andersena. V ZŠ Prosetín jsme oslavovali již po šestnácté, tentokrát 5. dubna, kdy jsme zavítali do říše nesmrtelných hrdinů detektivního žánru.

Magické odpoledne zahájila paní ředitelka. Poté se rozezněla znělka, na kterou předvedli své taneční vystoupení s knihami naši druháčci. Píseň přilákala samotného pana Andersena a odstartovala plně nabitý program.

Při čtení knih a jejich listování nejeden z nás zažívá velké tajemné dobrodružství, do něhož jako čtenáři vstupujeme

často a rádi. O tento nejtajuplnější poklad jsme určitě nemohli připravit naše nejmladší žáčky. Po složení slavnostního slibu byli prvňáčci pasováni „Rytíři devátého řádu“ na nové čtenáře.

Následovalo vyhodnocení celoroční čtenářské soutěže, které se účastní všichni žáci naší školy. Druhá třída přečetla během roku 359 knih a celé čtenářské klání vyhrála. Mezi jednotlivci byla za největší čtenářku vyhlášena žákyně třetí třídy, Anička Nováková, za rok přečetla 42 knih. Hodnotné knižní odměny si však odnesli nejlepší čtenáři z každé třídy. Další část odpoledne patřila akčnějšímu programu. Všichni účastníci se změnili na vyšetřovatele, kriminalisty, policisty a agenty, aby od nesmrtelných hrdinů detektivního žánru čerpali jejich zkušenosti, schopnosti a dovednosti. Právěmu policejnímu výcviku předcházela program, který nás měl naladit na pátrání po zločinci. Děti ze školní družiny pod vedením p. vychovatelky J. Šiklové a V. Marboe zdramatizovaly a zahrály přítomným detektivní příběh „Sherlock Holmes a jeho synovec“.

Následovala ukázka a výcvik sebeobrany. Jak se ubránit nebezpečným útočníkům předvedli členové Oddílu karate z Hlinska. Některé prvky si děti pod jejich vedením neváhaly vyzkoušet.

Kvalitním výcvikem prošli naši agenti a kriminalisté v celoškolní týmové hře „Prosetínská detektivní akademie“, kde plnili rozmanité úkoly zvyšující nejen fyzickou kondici, ale i dedukční schopnosti.

Podvečer zpestřily naši andersenovskou akci vzácné návštěvy. Nejprve nás navštívil senátor pan Mgr. Jan Tecl, který si prohlédl školu a viděl v pracovním zaujetí všechny detektivní týmy. Dalším hostem byla herečka a zpěvačka Dáša Zázvůrková, která odpověděla dětem na jejich zvědavé otázky a prozradila jim svůj vztah ke knihám a čtenářství vůbec.

Večer byl zakončen tradiční diskotékou, kterou si všichni náležitě užili. Společně strávené chvíle se nám skvěle vydařily, kouzelné zážitky si domů odneslo 120 dětských účastníků, 30 pedagogů a provozních zaměstnanců. Všem patří velké poděkování.

Jste teď také zvědaví, co dělají knížky v noci? Budete-li s láskou číst a odplujete s námi do nekonečného světa fantazie knih, stanou se pohádkové a dobrodružné postavy či země krásnější, budou totiž náležet jen Vám. Přejeme všem mnoho dalších kouzelných dní strávených s knížkami.

Karneval zvířat

V úterý 9. dubna navštívila 1. a 2. třída koncert Komorní filharmonie Pardubice, kde se děti ponořily do poslechu hudby z Karnevalu zvířat od Camila Saint Saëns. S naším poslouchaly hudebníky a snažily se odhalit zvířata,

kteřá představovaly jednotlivé hudební nástroje. Děti byly do programu aktivně zapojeny, mohly si dokonce i zatančit. Někteří také využili možnosti zahrát si na klavír. Koncert se všem moc líbil.

Foto 3 “Karneval zvířat” velmi malé

Turnaj ve vybíjené

V pátek 19. 4. se vybraní žáci z 1. stupně zúčastnili turnaje ve vybíjené. Okrskové kolo se uskutečnilo na ZŠ dr. Peška v Chrudimi, kde naši žáci vybojovali krásné 2. místo a postoupili do okresního kola. V okresním kole naši sportovci obsadili pěkné 4. místo.

ZŠ Prosetín reprezentovali: J. Louthan, M. Fiala, M. Popilka, T. Šimová, Š. Bělovský, M. Vtípil, T. Žiga, A. Pospíšil, P. Hrníčko, A. Ročňák a M. Dopita. Děkuje!

OVOV – okresní kolo ve víceboji

V pondělí 29. 4. 2024 se žáci 2. stupně zúčastnili okresního kola ve víceboji. Okresní kolo se konalo v nedalekém Hlinsku, kam dorazilo 400 účastníků z 20 škol. Naším sportovcům se dařilo výborně. Z. Vostrčilová obsadila 2. místo, P. Zahálka také 2. místo a F. Remeš pak 3. místo. Družstvo ZŠ Prosetín skončilo celkově na sedmé pozici. Gratulujeme!

McDonald's Cup

V úterý 30. 4. se výběr žáků z prvního stupně zúčastnil turnaje v malé kopané. Turnaj proběhl v Chrudimi, přihlášeno

pokračování na str. 14

ODPOLEDNE PLNÉ HER, ZÁBAVY A ADRENALINU

SOBOTA 29.6.2024

OD 13:00 HOD V PROSETÍNĚ

spousta her, soutěží a ukázek pro děti i dospělé

Tombola o zajímavé ceny

LET VRTULNÍKEM
NOTEBOOK
DRON

SKÁKACÍ HRADY, DĚTSKÝ KOUTEK

MALOVÁNÍ NA OBLIČEJ, EXTRAVAGANTNÍ
ÚČESY, MODELOVÁNÍ BALÓNKŮ

VŠE ZDARMA

Bohaté občerstvení

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

PĚNA
OD HASIČŮ

PRO DĚTI
NANUK A LIMONÁDA
ZDARMA

pokračování ze str. 13

bylo 18 týmů. Žáci naší školy postoupili z třetího místa ve skupině do boje o umístění, kde porazili ZŠ Morašice a ZŠ Nasavrky a obsadili krásné 9. místo. Všem účastníkům děkujeme za vzornou reprezentaci školy a těšíme se na další sportovní zážitky.

Piškvorkový turnaj týmů v Hlinsku

7. května se naše dva týmy účastnily turnaje v piškvorkách v Hlinsku. Mladší žáci měli premiéru a získali krásné 4. místo. Budou jistě rok od roku lepší. Tým starších žáků už je zkušenější, a tak byl poražen pouze studenty gymnázia. Stříbrné medaile jsou radostným důvodem k blahopřání všem pěti osmákům. Piškvorkáři, děkujeme.

Pověsti poněkud jinak

Ve středu 15. května navštívili žáci 4. a 5. třídy Divadlo Karla Pippicha v Chrudimi. Zde jsme zhlédli úsměvné a poučné pásmo „Pražské pověsti aneb Pohádky ze staré Prahy“. Strávili jsme příjemné chvíle ve společnosti herecké dvojice Evy Hruškové a Zdeňka Rohlíčka, kteří nás poutavě provedli vybranými pověstmi a zároveň tak místy Starého i Nového Města pražského. Humornou formou, ve které figurují jako historik Alois Jirásek a jeho maminka, přiblížili dětem příběhy Horymíra a jeho věrného koně Šemíka, vznik Pražského hradu a další události slavné Prahy včetně Golema či smutného konce studenta, který přespával v tajemném Faustově domě. Oba herci nás aktivně zapojili do samotného děje i melodických písniček. Divadlo jsme opouštěli plni příjemných zážitků a díky představení se o to více těšíme na náš brzký výlet do Prahy.

„Básňování“ – přehlídka recitátorů v Chrasti

Ve středu 15. května se někteří naši žáci zúčastnili recitační soutěže „Básňování“. Celkově soutěžilo 38 žáků z pěti různých škol v 5 různých věkových kategoriích. Soutěž se konala v nádherném prostředí zámecké kaple sv. Jana Nepomuckého, která je součástí Městského muzea Chrast.

Všichni účinkující podali jedinečné výkony. Naučit se a zapamatovat si dlouhý text, nebát se vystoupit a zároveň zaujmout nejen porotu ale i publikum není nic snadného a jednoduchého. Každé dítě si zasloužilo od poroty, v jejímž čele zasedla Mgr. Renata Bečková Klečková, velkou pochvalu. Poděkování patří také vyučujícím, kteří žáky připravili, panu starostovi za vřelé přijetí a organizátorům za precizní přípravu celé akce. Recitátoři obdrželi diplomy a hodnotné ceny.

Naše děti byly vskutku úspěšné: Š. Doubravská – 1. místo, A. Vránová, J. Sojka, A. Nováková a L. Vodvárka – 2. místo, T. Kropáčková – 3. místo.

„Vše se dá zvládnout, když nechybí pevná vůle...“

O své pevné a nezdolné vůli nás náš Vojta Novák dávno přesvědčil. Naučil nás spoustu věcí a v mnohém změnil náš pohled na svět. Utvrdil nás v tom, že nejdůležitější je zdraví, zbytek se dá zvládnout. Dále jsme pochopili, že život nám může přichystat mnoho překážek a kotrmelců a my je musíme přivítat s úsměvem. Vojta to umí, jeho optimismus je nakažlivý, je vždy připraven a ochoten pomoci druhým. I když zaškobrtne, spadne, jde do všeho znovu, bez stěžování a opravdu s rozzářeným obličejem.

I my jsme mu chtěli ukázat, že dokážeme zdolávat překážky s úsměvem. Celá třída i s rodiči jsme se vydali na Cihelku v Hlinsku, kde se konal tradiční běh „Cross Cihelka“, tedy jeden z běhů pro Vojtu. Aby nás bylo náležitě vidět, oblékli jsme si třídní mikiny a zdolali trať dlouhou 5 km. Někdo sprintoval, někdo běžel, nebo klusal, někteří z nás zvolili rychlé vycházkové tempo, ale naším společným cílem bylo podpořit úžasnou věc, hlavně Vojtu a jeho rodinu. Jelikož jsme chtěli přidat ještě další zážitky, rozhodli jsme se nocovat ve škole. Večeři jsme měli zajištěnu díky vstřícnosti rodiny Paulišových a kuchařskému umění Tadeáše a Martina, hamburgery umí lépe než samotný mistr Pohreich. O sladkou odměnu se nám postaraly maminky, paní Slavíková a paní Malinská. Moc děkujeme!!!!

Ve škole se tentokrát vůbec nikdo nenudil. Trénovali jsme postřeh, pozornost a hlavně odvalu. Ani jedno místočko naší školy nezůstalo neprobádáno.

Ranní budíček byl krutý, ale stoprocentní soustředění učitelé žákům odpustili. Z deváťáků se přes noc stali nejvzornější žáci, šli příkladem svým mladším spolužákům.

Finanční gramotnost a první pomoc – projektové dny

Během měsíce dubna a května proběhly na naší škole projektové dny zaměřené na finanční gramotnost s názvem „Kurz přežití ve světě financí“. Této akce se zúčastnili žáci od 4. do 9. třídy pod vedením zkušených lektorů Ing. M. Skaly a R. Skalové. Děti zábavnou formou nahlédly do světa dospělých a zamyslely se nad otázkami všedního života, kterými se zatím ještě nemusí zabývat.

Během úvodních informací se žáci dozvěděli, co všechno je potřeba pořídit do domácnosti a jak hospodařit. Neméně důležitou součástí projektového dne byla kreativní týmová aktivita. Děti si ve skupinách rozdělily role a pomocí simulací hry si prakticky vyzkoušely tvorbu domácího rozpočtu dospělých. Při činnosti využívaly kartičky jednotlivých položek rozpočtu s podrobnými informacemi, údaje pak

vhodně zapisovaly do předtištěné tabulky. Zjistily tak, jak velké částky se na straně příjmů i výdajů po sečtení objeví. Všechny skupiny pracovaly s velkým zaujetím.

Vzdělávací projekt s přesahem do života dětem ukázal, jak je důležité dlouhodobě udržitelně hospodařit, proč a jak šetřit, spořit a investovat. Žáci si vyzkoušeli plánování, uvědomili si, že musí být zodpovědní za svá rozhodnutí a vlastní život, ukázali si finanční možnosti a naučili se orientovat v informacích.

A co na to sami žáci?

Mohli jsme si vyzkoušet, jaké to je být dospělý.

Dozvěděli jsme se, co nás čeká v budoucnosti.

Líbilo se nám, že jsme pracovali společně.

Zjistili jsme, že někdy utrácíme za zbytečnosti.

Peníze jsou důležité, ale někdy je super někam vyrazit a ne utrácet jen za jídlo.

Byla to zábava, hlavně nakupování bydlení a věcí do domácnosti.

Nic bychom neměnili, bylo to super celé.

Další projektový den, který absolvovali páťáci, byl tentokrát zaměřený na první pomoc. Během čtyřhodinového programu získali žáci informace a konkrétní rady, jak předcházet nebezpečným situacím, jak komunikovat s dispečinkem zdravotnické záchranné služby a následně co nejúčinněji poskytnout první pomoc. Všichni se s velkým nasazením pustili do praktických modelových situací. Vyzkoušeli si např. přístup k člověku v bezvědomí, nácvik nepřímé masáže srdce, zastavení krvácení a další kroky první pomoci. Naši páťáci oba projekty zvládli skvěle a určitě si do života odnáší řadu důležitých a cenných poznatků.

Prvňáčci v mrákotínském družstvu

Ve čtvrtek 23.5. jsme na pozvání spolužáka Jiříka Strouhala navštívili ZDV Mrákotín. Přivítal nás jeho tatínek a celý areál nám ukázal pan Jan Žádný, od kterého jsme se dozvěděli mnoho zajímavých informací. Exkurze byla opravdu SUPER!!! Nejvíce se nám líbila malá telátka a klukům rozličné zemědělské stroje. Nakonec děti dostaly i sladkou odměnu. Před návratem do školy jsme si ještě chvíli pohráli na mrákotínském krásném sportovním hřišti.

pokračování na str. 14

pokračování ze str. 15

Školní výlet 4. a 5. třídy do Prahy

V úterý 21. 5. vyjeli žáci 4. a 5. třídy na poznávací výlet do našeho hlavního města. Cesta vlakem nám rychle utekla a my vystoupili v slunečné Praze. V klidu a pohodě jsme vyrazili za jejími krásami. Naším cílem byly „Pražské Benátky“. Zde na nás čekala speciální komentovaná prohlídka Muzea Karlova mostu a vyhlídková plavba Pražskými Benátkami. Z Křižovnického náměstí jsme nejdříve sešli do prostor přístaviště Judita, které je ukryté ve vodním podzemí Starého Města, a odtud se vydali na vyhlídkovou plavbu historickým přívozem Mokryšem. Během ní jsme měli možnost nahlédnout na naše hlavní město z úplně jiné perspektivy. Uchvátil nás pohled na Karlův most, Pražský hrad, Hradčany, Petřín a další pamětihodnosti. S kapitánem jsme dopluli až do samého srdce kanálu Čertovka a zvesela zamávali přítomným chobotničkám. Po skončení plavby jsme zhlédli expozici Muzea Karlova mostu. Paní průvodkyně nás zavedla i do podzemí Křižovnického kláštera a věže Juditina mostu. Poté jsme zamířili k Národnímu divadlu a dalším památkám. Protože pršelo, přišla nám vhod občerstvovací přestávka v McDonald's a poté nás čekal odjezd domů. I když jsme trochu zmokli, výlet se nám vydařil a máme skvělé zážitky!

Poznávací zájezd do Velké Británie

Koncem května se někteří naši žáci vydali na poznávací zájezd do Velké Británie. Nikdo nepodcenil přípravu a všichni si nabalili hlavně teplejší oblečení a deštník. Věřte, nevěřte, my jsme je nepotřebovali!!! Zatímco u nás pršelo, v Británii jsme si užívali sluníčka celých šest dní.

Krásné počasí jen umocnilo tu hromadu nezapomenutelných zážitků. Po nekonečně dlouhé cestě (téměř 24 hodin) autobusem jsme dorazili do našeho cíle, Londýna. Plavbou lodí po řece Temži jsme zahájili celodenní prohlídku historické části Westminster a West End. První zastávkou byla světově známá věž Elizabeth Clock Tower a zvon Big Ben. Nevynechali jsme ani Houses of Parliament, Westminster Abbey. Prošli jsme známou ulicí Whitehall až k památníku admirála lorda Nelsona na Trafalgarském náměstí. Zde jsme navštívili slavnou National Gallery a prohlédli si díla známých mistrů výtvarného umění. Děti obdivovaly kresby a malby P. Picassa, P. Rubense nebo třeba C. Moneta. A neopomněli jsme zhlédnout ani potulné umění na známé Covent Garden. Pak následovala prohlídka čínské čtvrti Soho a Piccadilly Circus. V pozdním odpoledních hodinách jsme se zastavili u Buckinghamského paláce, oficiálního londýnského sídla britského panovníka a největší královské pracovny na světě. Závěrem dne nám byla odměnou jízda na obřím kole London Eye. Večer jsme se přivítali s hostitelskými rodinami a unaveni po dlouhé cestě a náročném dni padli do postelí.

Druhý den jsme zavítali do jednoho z nejkrásnějších přímořských měst, Brightonu. V tomto malebném městečku si každý přišel na své. Milovníci architektury a extravagantního indického umění byli okouzleni známým letním sídlem krále Jiřího IV., Royal Pavilion. Někdo naopak se zatajeným

dechem sledoval život mořských živočichů v nejstarším podmořském muzeu na světě, Sea Life. Relaxovali jsme na pláži, někteří odvážlivci se i vykoukali. Bylo možné ochutnat typickou britskou pochoutku „fish and chips“ na známém mole Brighton Pier plném atrakcí, herních konzolí a stánků.

Žádná návštěva Londýna by nebyla úplná, pokud byste vynechali Windsor. Windsorský hrad je v současnosti druhým největším a zároveň i nejstarším obývaným hradem na světě. Určitě všechny návštěvníky, stejně jako nás, uchvátí kaple sv. Jiřího s erby všech rytířů Podvazkového řádu, nebo pamětní kaple prince Alberta. Jednou z nejznámějších atrakcí hradu je mistrovské dílo miniatury, dům pro panenky v měřítku 1:12 (Queen Mary's Doll's House). Na dolním nádvoří na nás čekalo obrovské překvapení, neboť jsme byli svědky střídání stráží. Tento tradiční projev britské královské pompy trval celou půlhodinu a byl skutečně impozantní. Odpolední program patřil Stonehenge, což je jeden z nejvýznamnějších prehistorických monumentů. Pokračovali jsme návštěvou města Salisbury, kde jsme zhlédli Salisbury Cathedral, která se pyšní nejvyšší kostelní věží ve Velké Británii.

Čtvrtý den nastal čas rozloučit se s rodinami, které se o nás staraly. V Londýně nás tentokrát čekala část City, tedy známý mrakodrap „Okurka“, architektonický návrh Václav Kaplického, dále Bank of England, známá burza. Obdivovali jsme zvonkohru a zvon v St Paul's Cathedral. Přes Millennium Bridge jsme došli ke galerii moderního umění Tate, někteří byli velice překvapeni vystavovanými díly. Kolem shakespearovského divadla Globe, pirátské lodi Golden Hind a válečného křižníku Belfast jsme se dostali až ke slavnému Tower Bridge. Naše cesta dále směřovala

k Toweru, pevnosti, kde jsme se pokochali korunovačními klenoty. Nesměla chybět návštěva Greenwich s nultým poledníkem. Program byl velmi pestrý, večer se přiblížil rychlým tempem a bylo potřeba utratit poslední libry za suvenýry a drobnosti. Nezapomněli jsme zamáchnout slzu a doufat, že tady nejsme naposled. Domů jsme se vrátili unavení, ale plni dojmů a zážitků. Zažili jsme legraci, získali nová přátelství. Poznali vzdělávání i jiným způsobem, tedy nesedět jen v lavicích, ale být hozen do vody a poradit si, učit se z vlastních zkušeností a prožitků.

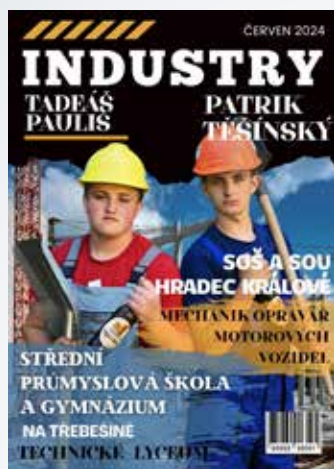
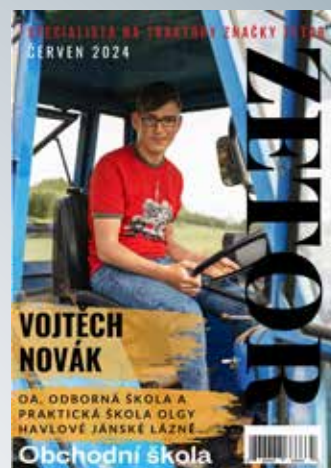
Branný závod 2024

V pátek 31. 5. se na naší škole uskutečnil ve spolupráci s ČHJ Prosetín branný den, jehož hlavní součástí se stala sportovně – vědomostní soutěž pod názvem „Branný závod 2024“. Žáci were rozděleni do pětičlenných soutěžních družstev dle věkových kategorií. Na devíti základních stanovištích rozmístěných v terénu na trase dlouhé cca 2,5 km byla prověřována nejen jejich fyzická zdatnost a zručnost, ale také vědomosti z různých oblastí, např. zdravotní, topografie, dopravní výchovy, požární ochrany či znalosti přírody. Naše poděkování za pomoc při organizaci branného dne patří nejen dobrovolným hasičům ČHJ Prosetín a dalším pomocníkům na jednotlivých stanovištích, ale také p. P. Dostálovi i všem pedagogům.

Zhodnocení akce z pozice soutěžících: Počasí nám i přes nepříznivou předpověď přálo, závod se nám moc líbil. Při soutěži jsme nejen zahřáli svá těla, ale i mozek, který jsme při plnění úkolů rozhodně potřebovali. Všichni jsme závod přežili ve zdraví a bez úhony. Branný závod se skvěle vydařil a už se těšíme na příští.

Tablo devátáci

Střípky z mateřské školy

Bliží se konec školního roku a s ním i malé ohlédnutí za děním v naší školce.

Předškoláci se od konce března účastní předplaveckého výcviku ve Skutči, čeká je celkem 10 lekcí, které budou zahršeny předáním „Mokrého vysvědčení“. Dalším milníkem pro ně byl zápis do ZŠ, z něhož měli někteří trochu strach, ale nakonec ho všichni úspěšně zvládli.

V dubnu jsme ve školce přivítali nejen pravého sokolníka a oslavili jsme s ním „Den Země“ s programem „Dravci a sovy v MŠ“, ale také kamarády ze základní školy, kteří

si pro nás nachystali „Čarodějnickou stezku“ na místním hřišti. Také jsme měli možnost vyrazit na koncert České filharmonie do Pardubic a ve školce zhlédnout pohádku „Jarní kočička“.

Květen jsme odstartovali canisterapeutickým setkáním s pejskem Corym, a pak už jsme se pomalu chystali na „Wellness pro maminky“, kterým jsme tak chtěli za jejich péči a lásku poděkovat. Naše školka se na jedno odpoledne proměnila v oázu odpočinku, kde nechyběly masáže, kadeřnictví, cvičení jógy, tvořivý stoleček, fotokoutek a ka-

várnička. Všemi procedurami si děti své maminky provedly a pečovaly o ně. Nechyběly ani drobné dárečky a přáníčka. V květnu též proběhl zápis do MŠ a s ním spojená čtyři hravá odpoledne pro nově nastupující děti.

V nejbližší době nás ještě čeká školní výlet na Kunětickou horu a pasování předškoláků na školáky. Celá školička Vám přeje samé krásné letní dny, spoustu sluníčka a dobré nálady.

PĚSTOUNSTVÍ

DÁVÁ DĚTEM RODINU

STAŇTE SE PĚSTOUNEM V PARDUBICKÉM KRAJI

Pěstounská péče
má smysl! Pomáhá dětem,
které nemohou zůstat
ve vlastní rodině.

www.krajprorodinu.cz

Tablo předškoláci 2023/2024

QR platba

**Transparentního účtu veřejné sbírky Obce Prosetín
„Rekonstrukce zázemí sportovního areálu Prosetín“**

Číslo účtu: 131-546260277/0100

Měna: CZK

IBAN: CZ61 0100 0001 3105 4626 0277

SWIFT: KOMBCZPP

Malá připomínka

Kdo byli Cyril a Metoděj a proč slavíme jejich příchod

Už na základní škole se učíme, že příchod věrozvěstů Cyrila a Metoděje si vyžádal kníže Rastislav. Ten k tomu měl podstatně jiný důvod, než rozšíření křesťanství a vzdělanosti na našem území. Jak to vlastně bylo?

Podle pravoslavného kalendáře dorazila výprava na Moravu na jaře 11. května (podle dnešního kalendáře to je 24. května) roku 863 ze Soluně. Na Velkou Moravu je pozval již zmíněný kníže Rastislav. Ten odolával nájezdům z východofranské strany, které byly odůvodňovány úsilím o šíření křesťanství, a on byl rozhodnut získat misionáře odjinud než z východofranské říše. A také chtěl, aby mluvili k lidu srozumitelným jazykem. Kolem roku 861 se proto obrátil na papeže do Říma a v roce 862 k císaři Michalovi III. Ten úkolem pověřil bratry Konstantina a Metoděje, kteří už za sebou misionářskou činnost měli. Bratři se připravovali velmi zodpovědně. Metoděj spíše po duchovní stránce, zato Konstantin pro praktickou evangelizaci. Sestavil pro Slované abecedu o 38 písmenech odvozených z řeckých písmen a nazývanou hlaholské písmo (hlaholice). Do staroslovanské řeči hned přeložil nejdůležitější části Písma svatého a bohoslužebné knihy. Na konstantinopolské synodě si vyžádal povolení, aby slovanskou řeč mohl povýšit na liturgickou. Slovanská řeč se tak ocitla mezi jazyky, které byly považovány za posvátné: hebrejšтина, řečtina a latina. Ve slovanských zemích, kde mniši působili (Chorvatsko, Polsko, Bulharsko, Srbsko, Bělorusko nebo také Rusko), to neměli příliš jednoduché. Např. na Moravě bylo rozšířeno množství pověr, byly konány pohanské oběti, chyběla posvátnost manželství a bujela nevěra. Soluňští věrozvěsti s laskavostí oslovovali lid a ukazovali mu rozumnou cestu k Bohu a k vzájemné úctě. Vychovali domácí kněze, které však zatím nebylo možné vysvětit. Po třech letech intenzivní činnosti museli řešit mimo jiné církevně-právní otázky, a proto se v průběhu roku 867 vydali za papežem do Říma. Zde vyřídili tři hlavní záležitosti a to: potvrzení staroslovanské řeči v liturgii římského obřadu, vysvěcení učedníků na jáhny a kněze a zřízení samostatné hierarchie pro Velkou Moravu, která by byla závislá přímo na papeži. Tím jim ale začínají mnohem větší těžkosti.

Konstantin v Římě vážně onemocněl. Vstoupil proto do řeckého kláštera, složil řeholní sliby a přijal jméno Cyril. Žil tam do své smrti 14. 2. 869 a byl pak pohřben v bazilice sv. Klementa.

Metoděj v roce 868 přijal kněžské a nakonec i biskupské svěcení s povýšením na arcibiskupa a papežského legáta pro slovanské národy. Na zpáteční cestu dostal od papeže jak dekret o duchovní funkci, tak i listy pro knížata Rostislava, Svatopluka a Kocela.

Po cestě byl však zajat na pokyn východofranských biskupů a odvezen do Bavorska, kde byl souzen jako vetřelec působící na území, na němž si dělali výhradní právo východofranští biskupové. Byl odsouzen a vězněn v klášteře Ellvangen ve Švábsku po necelé tři roky. Teprve potom byl na zákrok papeže Jana VIII. propuštěn a v roce 873 se vrátil na Velkou Moravu. Tam se však novým vládcem místo Rostislava stal Svatopluk. Ten sice Metoděje uvítal, ale nechtěl podle jeho rad žít a dopouštěl se mravních poklesků, kvůli nimž ho Me-

toděj napomínal. Svatopluk proto dovolil návrat franským duchovním a Vichinga udělal svým poradcem. Pravděpodobně z jeho popudu pak byl Metodějovi předán biskupem Pavlem zákaz slovanské bohoslužby, a protože se mu nepodřídil, byl v roce 879 obžalován v Římě ze zakrývání řeckého bludu nesrozumitelným jazykem. Metoděj se dostavil znovu do Říma, prokázal tam svou pravověrnost v otázce „vycházení z Ducha sv.“ a uvedl důvody slovanské celebrace. Jan VIII. pak rozhodl zřídit moravskou církevní provincii se slovanskou bohoslužbou a znovu potvrdil Metoděje jako platného arcibiskupa. Na Svatoplukovu žádost vysvětil však také Metodějova odpůrce Vichinga na biskupa v Nitře.

Metoděj po návratu na Velkou Moravu dál horlivě šířil křesťanství i u Čechů a Poláků, měl však dost těžkostí. V posledních letech života také pokračoval v překladu Bible a bohoslužebných knih. Zemřel na Moravě 6. 4. 885.

Cyrl a Metoděj se stali našimi duchovními otci, kterým vděčíme za křesťanskou víru i kulturu, jejíž přijetí nás zařadilo mezi civilizované národy. S liturgií v národním jazyce předsli dobu o 11 století. O to samé se snažil Mistr Jan Hus, ale až II. vatikánský koncil v letech 1962-65 jim dal za pravdu. Datum 5. července tedy nemá se životem Konstantina a Metoděje žádný velký význam. Od dob Karla IV. až do roku 1863 se svátek slavil 9. března. Toto datum lidem nevyhovovalo, protože to spadalo do postního období, kdy se slavnosti moc nedělaly. Se vzestupem husitství a uctíváním památky Mistra Jana Husa (ale také v souvislosti se svátkem sv. Prokopa 4. července, který je hlavním velkým pokračovatelem Konstantina a Metoděje) byl svátek posunut na datum 5. července (kdy už skončila sena, ale ještě nezačaly žně), což potvrdil na žádost olomouckého arcibiskupa Bedřicha z Fürstenberka papež Pius IX. k tisíciletému výročí příchodu bratří na Velkou Moravu. Papež Lev XIII. pak 30. září 1880 vyzval svým okružním listem „Grande munus“ zásluhy bratří, svatořečil je a rozšířil jejich svátek na celou římskokatolickou církev.

Svátek příchodu Cyrila a Metoděje měl význam hlavně v dobách národního obrození v 19. století, kdy čeští vlastenci propojovali příběh soluňských misionářů s tradicí slovanské bohoslužby v době Sázavského kláštera, s Emauzským klášteřem, s dobou Karla IV. a také s husitským hnutím k posílení československé vzájemnosti. K posílení semknutosti Čechů a Slováků proti tak či onak vnímanému německému ohrožení se cyrilometodějská tradice velmi hodila. Odpor vůči kulturnímu a politickému tlaku ze Západu byl vystupňován odkazem na cyrilometodějskou tradici, která měla naše končiny spojovat s Východem a se slovanským světem, nikoli se Západem a s germánským světem, který byl po významné etapy českých kulturních a politických dějin vnímán spíš jako hrozba. Možná proto přežil nejen poválečné snahy o zrušení církevní svátku jakožto přežitků Rakouska-Uherska, ale hodil se i komunistickému režimu.

Mistr Jan Hus

6. července slavíme státní svátek jako připomínku upálení Mistra Jana Husa

Každý článek o něm začíná tím, že byl významným teologem, kazatelem a středověkým církevním reformátorem. Jeho učení dalo vzniknout husitskému hnutí a započalo reformu tehdejší církve. Na toto téma bylo napsáno mnoho publikací a článků, které dopodrobna rozebírají Husův život, jeho teologii a filosofii a vliv jeho myšlení na ostatní reformátory. Co to ale znamená, že byl reformátorem?

Jan Hus se narodil v roce 1369, což je období pozdního středověku. Evropa je poznamenána předchozími morovými epidemiemi a hladomorem, který na počátku století způsobil velké ochlazení a následná neúroda. A zatímco na český trůn nastoupili Lucemburkové, díky kterým naše země vzkvétaly, mezi Anglií a Francií probíhá stoletá válka a francouzský král Filip IV. Sličný donutí po smrti posledního středověkého mocného papeže Bonifáce VIII. nového papeže, aby přesídlil do Avignonu ve Francii. Tím se papežové stávají závislí na francouzské politice. Avignonská kurie byla zkorumpovaná, preláti protežovali příbuzné, žili v přepychu, vydržovali si milenky a kurtizány. Před nástupem Karla IV. navíc papežové setrvali trvale v konfliktu s římským panovníkem, jímž byl Wittelsbach Ludvík Bavor. Toho nakonec prokleli a zbavili formálně trůnu, což středověkou společnost, pro niž měli být právě papež a císař nejvyššími vzory, ještě více zneklidňovalo. Vyvrcholilo to v roce 1378, když byl jeden papež zvolen v Avignonu a druhý v Římě. Nastalé papežské schisma vhnělo po dlouhá desetiletí věřící do pocitů nejistoty a existenciální úzkosti. Dalším fenoménem pozdního středověku je rostoucí urbanizace. Dále to, že intelektuální život není jen výsadou církve a centry vzdělanosti představovanými kláštery, ale přesouvá se na půdu univerzit. Právě města se stávají zdrojem spirituálního neklidu a ještě před narozením Husovým prošlo Evropou několik tzv. kacířských a heretických hnutí. Na pražské univerzitě je počátkem 15. století nejvíce zastoupen Wyclifův „radikální realismus“ v osobách Stanislava ze Znojma, Štěpána z Pálče či Štěpána z Kolína a proti němu „moderní nominalismus“, který zastupují zejména němečtí profesori. Kolem roku 1403 propukne v Praze „boj o Wyclifa“, do kterého se zapojí i Jan Hus, jehož teologická tvorba Wyclifa hodně ovlivnila a později mu byla osudná.

Hus jako rektor a kazatel působil v kapli sv. Neviňátek, zvané také Mláďátek nebo Betlém (= „dům chleba“). Tato kaple byla založena vlivným členem královské rady Janem z Mühlheimu a byla určena ke kázání v českém jazyce. Navštěvovali ji husovi příznivci za řad obchodníků, řemeslníků, měšťanů, šlechticů, ale i sám král Václav IV. s manželkou Žofií. Obsah jeho kázání nebyl sám o sobě nijak heretický pokud by byl obyčejným a tuctovým kazatelem, který jen tepe hříchy kněžstva. Trnem v oku dobovým elitám bylo jeho okázalé oslabování důrazu na Tradici při výkladu Písma svatého. Pro Husa má zásadní význam Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, které je zřetelnou oporou člověka, jež chce následovat Krista. Písmo nemůže být podle něj upozaděno Tradicí. Nadřazování lidských tradic, dodatků a doplňků nad písmo je podle Husa nepřijatelné. Revolučním prvkem byl Husův názor, že Písmo svaté má být vykládáno tak, jak Duch svatý vyžaduje a jak je vykládají svatí učitelé, jímž dal Duch svatý pochopení.

A kdo je garantem určujícím, kteří ze svatých učitelů byli obdařeni pochopením z Ducha svatého? Je to vždy církev vedená z Boží milosti zvolenými zástupci, včetně papeže? A kterého vlastně? V době papežského schismatu se kritika papežského stolce více méně nabízela. Asi i proto Hus dospěl na základě Písma k označení hlavou církve samotného Krista.

Kromě papeže Hus kritizuje církev jako takovou i jednotlivé zástupce. Jejich neskromný a hříšný způsob života. Velkým tématem jeho pojednání je význam svátosti eucharistie z rukou hříšných kněží. Dovolává se Tomáše Akvinského a Bonaventury (dvou významných středověkých myslitelů a teologů) se ptá, zda je svátost konaná dobrým knězem lepší, než ta konaná zlým knězem.

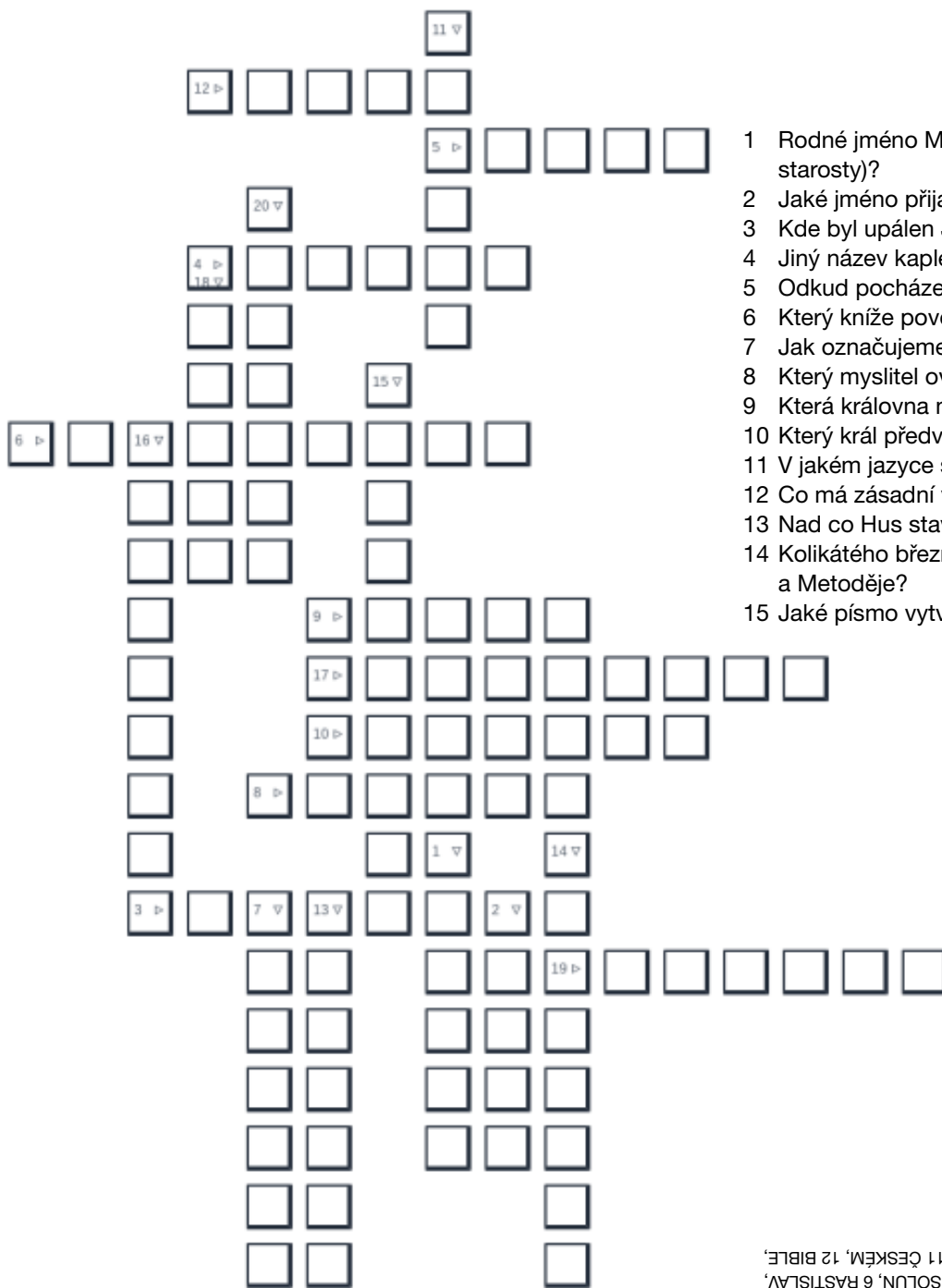
A možná by mohl kritizovat dál, kdyby do Prahy v roce 1412 nepřišli pověřenci papeže Jana XXIII. a nezačali prodávat odpustky, který chtěl výnosem z prodeje zaplatit křížovou výpravu proti neapolskému králi. Hus proti tomu samozřejmě ostře vystoupil ve svých kázáních. Stejně tak se na odpor stavěli čeští mistři a studenti vysokého učení. Obyvatelé pražských ulic zesměšňovali papežské delegáty. Tři tovaryši byly zadrženi konšely a posléze popraveni. Hus byl vyzván králem Zikmundem, aby se dostavil před kostnický koncil (který byl svolán kvůli vyřešení papežského schismatu a jednání s Husem byl jen jeden bod k řešení z mnoha) a omluvil se. Pod příslibem ochrany krále se tam Hus vydal. Jak to dopadlo, všichni víme.

Mistr Jan Hus patří bezesporu k největším osobnostem našich dějin. V podstatě byl synem své doby. Doby pragmatických změn, konce vrcholného středověku a počátku renesance a novověku. Jeho příkladný křesťanský život, zánícenost, horlivost a věrnost až ke smrti z něj dělá jednoho z významných křesťanských mučedníků. Jeho myšlenky a důrazy byly inspirací nejen pro jeho dobové následníky. Pro některé současné teology dokonce předjímaly ideje II. Vatikánského koncilu, na kterém dokonce papež Jan Pavel II. vyjádřil hlubokou lítost z Husovy smrti.

Křížovka

V naší křížovce si můžete ověřit znalosti o Mistru Janu Husovi a věrozvěstech Cyrilu a Metoději.

- 1 Rodné jméno Metoděje (křestní jméno našeho starosty)?
- 2 Jaké jméno přijal Konstantin v klášteře?
- 3 Kde byl upálen Jan Hus?
- 4 Jiný název kaple, ve které sloužil Jan Hus?
- 5 Odkud pocházejí Cyril a Metoděj?
- 6 Který kníže povolal věrozvěsty?
- 7 Jak označujeme vládu několika papežů?
- 8 Který myslitel ovlivnil Jana Husa?
- 9 Která královna navštěvovala kapli sv. Neviňátek?
- 10 Který král předvolal Husa před koncil?
- 11 V jakém jazyce sloužil Jan Hus bohoslužby?
- 12 Co má zásadní význam pro Husovu teologii?
- 13 Nad co Hus stavěl Písmo svaté?
- 14 Kolikátého března se původně slavil svátek Cyrila a Metoděje?
- 15 Jaké písmo vytvořil Konstantin?

1 MICHAL, 2 CYRIL, 3 KOSTNICE, 4 BETLÉM, 5 SOLUŇ, 6 PASTISLAV, 7 SCHISMA, 8 WYCLIF, 9 ŽOFIE, 10 ZIKMUND, 11 ČESKÉM, 12 BIBLÉ, 13 TRADICI, 14 DEVĚTĚHO 15 HLAHOVICI

Prosetínský zpravodaj

Redakční rada: Mgr. Pavlína Bezchlebová, Ing. Michal Vychroň, Martin Vít, Ing. Zuzana Drncová
e-mail redakce: redakce@zpravodaje@prosetin.eu
Fotografie: Bc. Michaela Vítová, archiv, autoři článků

Podepsané články vyjadřují názory autorů a nemusí být totožné se stanoviskem vydavatele.

Zpravodaj vydává obec Prosetín nákladem 300ks/3x ročně.

Je zdarma distribuován do schránek občanů na území obce Prosetín, Malinné, Mokryšov a je k dispozici i v elektronické podobě na webových stránkách obce.

Zveřejňované fotografie v tomto zpravodaji jsou reportážního charakteru a nejsou v rozporu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně osobních údajů („GDPR“).

Prosetínský Zpravodaj je zapsán do evidence periodického tisku Ministerstva kultury ČR pod evidenčním číslem E 11940.